

16.10.2020

Oikeusministeriölle

Sofia Aspelund sofia.aspelund(a)om.fi

Mirja Kapraali mirja.kapraali(a)om.fi

RE: Kuluttajaluottojen tilapäisen hintasääntelyn toimivuus ja vaikutukset - kommenttipyyntö (määräpäivä 22.10.)

Sortter kiittää mahdollisuudesta lausua kuluttajansuojalakiin väliaikaisesti lisätyn hintasääntelyn vaikutuksista.

Taustaksi

Kuluttajansuojalakia muutettiin väliaikaisesti ja niin sanotuille rahaluotoille asetettiin väliaikainen 10 % korkokatto ajalle 1.7.-31.12.2020. Myös kuluttajaluottojen suoramarkkinointi kiellettiin vastaavan ajanjakson aikana.

Äkillisesti COVID-19 -epidemian seurauksena muuttuneen taloustilanteen vuoksi epäiltiin, että useat kuluttajat joutuvat turvautumaan luottorahoitukseen. Väliaikaisen korkosääntelyn keskeisenä tavoitteena oli turvata kuluttajien asema luottomarkkinoilla varmistamalla, että rahaluotoista perittävä korko on maltillinen. Hallituksen esityksen mukaisesti korkosääntelyn ulkopuolelle rajattiin hyödykesidonnaiset luotot, eli mm. verkkokauppojen osamaksumahdollisuudet sekä luottokortit.

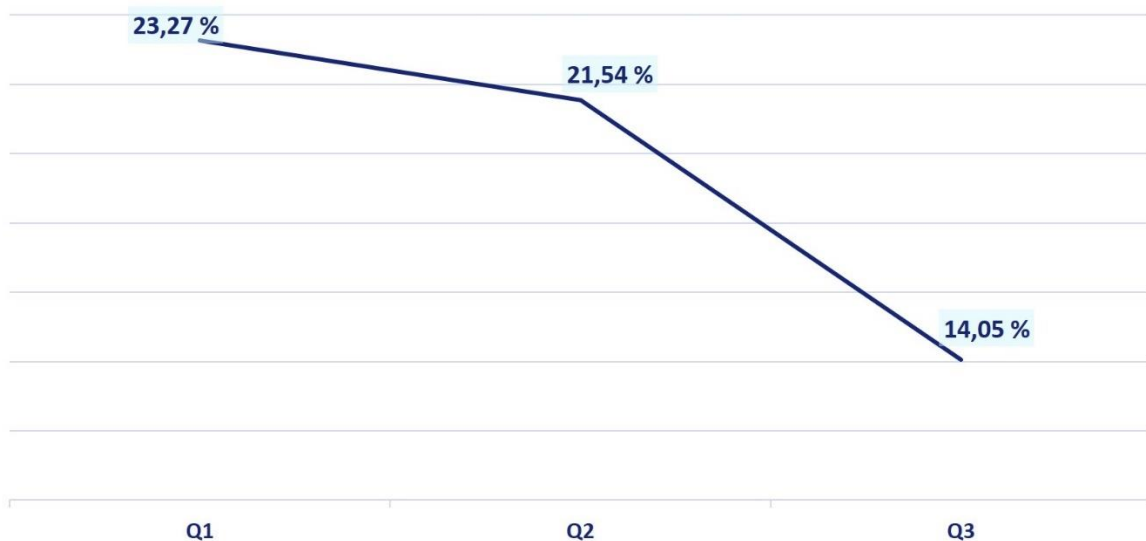
Ehdotuksen mukaisesti hyödykesidonnaiset luotot rajattiin korkosääntelyn ulkopuolelle mm. siksi, että sääntelyn kiertämisen riski nähtiin pienemmäksi, kuin mitä se olisi ollut pysyväksi tarkoitetun sääntelyn osalta. Hyödykesidonnaisten luottojen rajaamista sääntelyn ulkopuolelle puolsi myös se, että erämaksumahdollisuus nähtiin etenkin vähävaraisille kuluttajille tärkeänä keinona jaksottaa välttämättömiä ostoksia. Hyödykesidonnaisten luottojen rajaamista väliaikaisen korkokaton ulkopuolelle perusteltiin myös sillä, että niiden tarjonnan ennakoitiin vähenevän, mikäli ne olisi ulotettu 10 prosentin korkokaton piiriin.

Keväällä 2020 lakimuutosta esitellessään oikeusministeri Henriksson korosti sitä, että väliaikaisesta korkokatosta huolimatta kuluttajille halutaan mahdollistaa lainansaanti jatkossakin.

Väliaikainen korkokatto on vaikeuttanut erityisesti pienituloisten lainansaantia

Luottojen väliaikainen hintasääntely on vaikeuttanut lainansaantia erityisesti matalapalkkaisten henkilöiden osalta. Väliaikaisen korkokaton seurauksena moni luotonmyöntäjä on sulkenut pienituloiset hakijat kategorisesti rahaluottojen myönnön ulkopuolelle.

Luottohakemusten hyväksymisaste alle 2000 € tuloluokassa on laskenut vuonna 2020

Analyysi on tehty n. 20 pankin tai rahoituslaitoksen vuonna 2020 tekemistä luottopäätöksistä. Analyysi sisältää 16 200 hyväksyttyä ja hylättyä luottohakemusta alle 2000 € tuloluokassa. Analyysissä on mukana vain vakuudettomat rahaluotot. Lähde: <https://sortter.fi>

Jo ennen korkokaton voimaantulua pankit ja rahoituslaitokset ryhtyivät selvästi varovaisemmiksi luotonmyönnön suhteen lomautusten ja työttömyyden kasvun pelossa. Kuten yllä olevasta kuvaajasta ilmenee, korkokatto on vaikeuttanut alle 2000 € tienaavien henkilöiden luotonsaantia merkittävästi. Alkuvuonna noin joka neljäs alle 2000 € tienaava henkilö sai luottohakemukselleen myönteisen päätöksen, kun heinä-syyskuussa vastaava luku oli enää 14,05 %.

Hyvätuloiset henkilöt hyötyvät väliaikaisesta korkokatosta

Samaan aikaan kun luotonsaanti on vaikeutunut alemmissä tuloluokissa, hyvätuloiset ovat hyötäneet alhaisemmasta korkotasosta. Yli 4000 € tienaavien luotonhakijoiden nostamien lainojen mediaanikorko (*sopimuskorko*) on laskenut 23,5 prosenttia vuoden ensimmäisen ja kolmannen kvartaalin välillä, ollen heinä-syyskuussa 8,46 % (*lähde: Sortter*).

Tilastoon perustuen voidaankin todeta, että korkokatto on jakanut luottomarkkinat entistä voimakkaammin kahtia. Hyvätuloiset henkilöt saavat luottoa aiempaa edullisemmin, mutta matalapalkkaisten henkilöiden on hyvin vaikeaa saada luottoa ylipäättään.

Laskurahoituksen osuus verkkokauppaostoksissa on pysynyt tasaisena

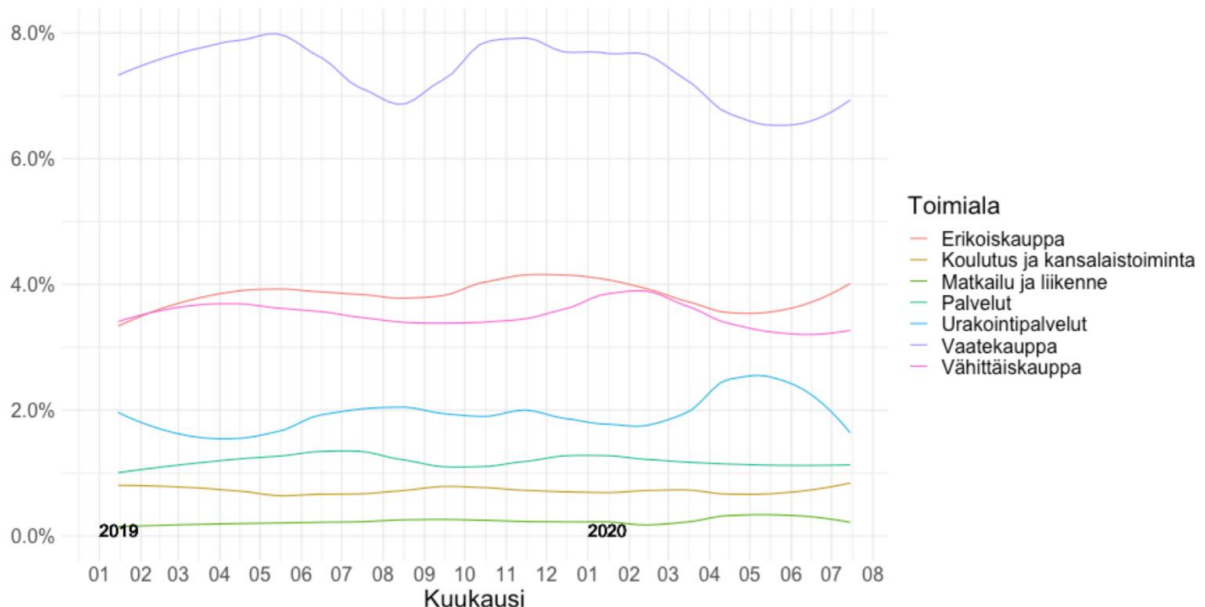
Väliaikaisen korkokaton ulkopuolelle rajattujen hyödykesidonnaisten erämaksuluottojen käyttö on pysynyt tasaisena Paytrail Oyj:n ilmoittamien tietojen mukaan. Näyttääkin siltä, ettei lasku- ja erämaksupalveluita tarjoavilla luotonmyöntäjillä ole juurikaan ollut tarvetta muuttaa luotonmyöntöpolitiikkaansa, vaan hyödykesidonnaisia luottoja on myönnetty käytännössä entiseen tahtiin.

Laskun käytössä ei merkittäviä muutoksia

Covid-19 ei ole isommin vaikuttanut laskun käyttöön maksutapana. Laskun merkitys korostuu etenkin verkon vaatemyynissä.

Vaatemyynissä laskun osuuden hienoinen lasku saattaa johtua voimakkaasta uusien kuluttajaryhmien siirtymisestä verkkoon Covid-19 seurauksena. Tässä ryhmässä lasku on mahdollisesti vähemmän suosittu maksutapa, kun kuluttajat ovat aiemmin tottuneet maksamaan liikkeessä kortilla.

Alla oleva graafi kuvastaa laskulla maksamisen kehitystä eri toimialoilla vuoden 2019 alusta lähtien.

Lähde: [Paytrail Oyj puolivuosisikatsaus](#)

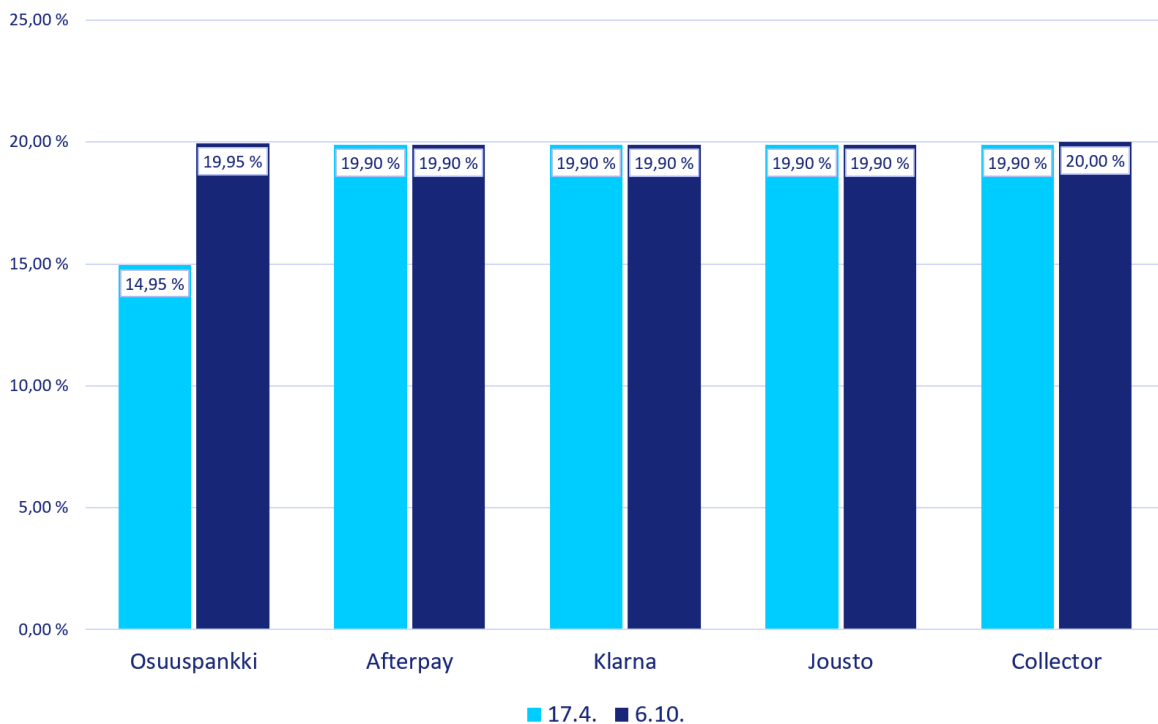
Väliaikaisen korkokaton ulkopuolelle rajattujen luottojen korot ovat nousseet

Erämaksupalvelujen nimelliskorot ovat nousseet kesän 2020 aikana 20 prosentin tasolle. Todennäköisesti korkojen nousun on aiheuttanut sekä hyödykesidonnaisten luottojen alhainen kilpailutilanne, että kyseisten rahoitustuotteiden rajaaminen väliaikaisen korkokaton ulkopuolelle.

Tällä hetkellä yleisimmin tarjolla olevien erämaksupalveluiden korot asettuvat 19,9 % ja 20,0 % väliin, kun vielä keväällä korot vaihtelivat 14,95 % ja 19,9 % välillä.

Yleisimpien luottokorttien osalta 54 % korttiluotoista ylittää tällä hetkellä 10 % nimelliskoron ja 19 % korteista ylittää 15 % korkotason. Huhtikuun 2020 jälkeen luottokortin nimelliskorkoa on nostettu 15 % korteista ja sitä on laskettu vain yhden luottokortin osalta (*lähde: Sortter*).

Hyödykesidonnaisten erä- tai osamaksupalveluiden nimelliskorot luotonmyöntäjittäin

Lähde: [Sortterin tutkimus hyödykesidonnaisten luottojen korkomuutoksista](#). Tiedot on kerätty luotonmyöntäjien sivuilta 17.4. sekä 6.10.2020.

Rahaluottoa tarjoavia pankkeja sekä rahoituslaitoksia on moninkertainen määrä erämaksua tarjoaviin verrattuna. Rahaluottoa myöntävien tahojen välinen kilpailutilanne pitää luottojen korot markkinaehtoisesti pääosin lain sallimaa maksimia alhaisemmalla tasolla, toisin kuin erämaksupalvelujen osalta näyttäisi käyneen.

Hyödykesidonnaisten luottojen nykyisestä korkotasosta, tasaisesta laskurahoituksen osuudesta sekä matalapalkkaisten kuluttajien rahaluottojen hyväksymisasteen pienenemisestä voidaan päätellä, että

kaikista heikoimmassa asemassa olevat kuluttajat maksavat tällä hetkellä lainaamastaan rahasta kaikkein kalleimman hinnan.

10 % korkokaton jatkaminen johtaisi kilpailun vähenemiseen ja ennen pitkää korkojen nousuun

Väliaikaisen korkokaton voimassaoloa ei tulisi jatkaa. Lakiin säädetty 20 % korkotaso yhdessä muiden luottokustannusten rajoitusten kanssa on jo sellaisenaan alhainen muihin EU-maihin verrattuna.

Rahaluottoa tarjoavien tahojen määrä on laskenut Suomessa kevään 2020 jälkeen. Pidämme todennäköisenä, että väliaikaisen korkokaton jatkaminen vähentäisi rahaluottoa tarjoavien pankkien ja rahoituslaitosten määrää entisestään. Tämä puolestaan vähentäisi luottomarkkinoiden kilpailutilannetta ja johtaisi ennen pitkää korkojen nousuun, kuten hyödykesidonnaisten luottojen osalta on käynyt.

Helsingissä 16.10.2020

Markus Huhdanpää
toimitusjohtaja, Sortter Oy

+358 400 417 783
markus.huhdanpaa(a)sortter.com